

CONSULTATIE

Kwaliteitsversterkende maatregelen NOvA

4 april 2017

Inleiding

Een goede en efficiënte rechtsbedeling vergt een hoge mate van vakbekwaamheid van advocaten. Onder vakbekwaamheid wordt verstaan de professionele kennis en kunde die nodig is voor de uitoefening van de praktijk. Dat houdt in dat de advocaat gedegen kennis heeft van het materiële en formele recht op de rechtsgebieden waarop hij de praktijk uitoefent. Het behalen van opleidingspunten is een belangrijk middel voor het op peil houden van de vakbekwaamheid.

Steeds complexer wordende juridische domeinen, specialisatiewensen vanuit rechtzoekenden en ontstane verschillen tussen enerzijds de vereisten aan advocaten binnen de toevoegingspraktijk en anderzijds advocaten die zich richten op de zgn. betalende praktijk, heeft de algemene raad doen besluiten integraal kwaliteitsbeleid¹ als speerpunt te bestempelen waarbinnen specialisatie een belangrijk onderwerp is.

Een rechtzoekende gaat er vanuit dat hij met het inschakelen van een gespecialiseerd advocaat hoog gekwalificeerde rechtsbijstand ontvangt. Het zou voor de mate van expertise niet moeten uitmaken of het gaat om rechtsbijstand op basis van een toevoeging of om rechtsbijstand waarvoor de rechtzoekende zelf de volledige financiering draagt; in de ogen van een rechtzoekende is een specialist een specialist.

De algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) is verantwoordelijk voor het bevorderen van de kwaliteit van de advocatuur teneinde rechtzoekende kwalitatief goede rechtshulp te bieden. In het kader van integraal kwaliteitsbeleid oriënteert de algemene raad zich op mogelijke maatregelen die de verwachting van de rechtzoekende (gespecialiseerde rechtsbijstand), nog beter dan nu al het geval is, kunnen waarmaken.

Baliebrede consultatie

Om te komen tot goed en breed gedragen maatregelen op het terrein van integraal kwaliteitsbeleid wil de algemene raad eerst, dus voordat er maatregelen worden ingevoerd of concrete voorstellen tot wijziging van de verordening op de advocatuur worden gedaan, bij de leden van de balie sonderen hoe het beste specialisatiewensen van rechtzoekenden kunnen worden opgezet in beleid en regelgeving. Het is voor het eerst dat de(ze) algemene raad een baliebrede consultatie houdt. Er kan helaas niet worden teruggevallen op een beproefde methode. Naast inhoudelijke reacties op de consultatie staat de algemene raad dan ook nadrukkelijk open voor verbeteringssuggesties over de gekozen vorm en opzet.

Vragen in het kader van integraal kwaliteitsbeleid

De volgende vragen zijn binnen de algemene raad meerdere malen bediscussieerd tijdens reguliere AR-vergaderingen:

¹ Onder integraal kwaliteitsbeleid wordt verstaan het in onderling samenhang benaderen van en richting geven aan kwaliteitsversterkende maatregelen voor de advocatuur.

1. Is het nuttig en noodzakelijk verplichte opleidingspunten, gecategoriseerd naar rechtsgebied, in de regelgeving op te nemen?
 - a. zo ja, hoeveel?;
 - b. zo ja, voor welke rechtsgebieden?
2. Zijn er andere mogelijkheden (dan hierboven genoemd) vanuit de advocatuur om rechtzoekenden van goed gekwalificeerde rechtshulp te voorzien op een wijze die de advocaat positief onderscheidt van andere rechtshulpverleners?
3. Biedt het huidige rechtsgebiedenregister voldoende informatie voor de rechtzoekenden om terecht te komen bij een gespecialiseerd advocaat ?

Eerste beantwoording vanuit de algemene raad

De discussies binnen de algemene raad over (onder meer) bovenstaande vragen hebben vooralsnog geresulteerd in een voorstel voor nieuwe maatregelen:

- A. Het verbeteren van de wegwijzerfunctie van de NOvA: hoe weet een rechtszoekende dat hij met een gespecialiseerd advocaat van doen heeft? Een nieuwe opzet van het huidige rechtsgebiedenregister is nuttig en noodzakelijk voor rechtzoekenden en goed voor de positieve onderscheiding van de advocaat;
- B. Het introduceren van het vereiste van een minimum aan tien opleidingspunten (PO-punten) voor het rechtsgebied waarop een advocaat zich als specialist profileert.
- C. Het selecteren van rechtsgebieden waarop het vereiste van een minimum aan tien PO-punten geldt.

Toelichting: selectie rechtsgebieden

Bij de keuze voor de rechtsgebieden waar puntenverhoging wordt overwogen is de 'kwetsbare cliënt' als uitgangspunt genomen. Hieronder wordt verstaan de cliënt tegenover een krachtiger wederpartij, zoals de overheid, de werkgever en de verhuurder. De vraag is dan voor welke rechtsgebieden een bepaald minimumaantal opleidingspunten zou moeten gelden, of waarmee een start gemaakt zou moeten worden. Volgens de algemene raad zouden in elk geval de rechtsgebieden waarvoor door de Raad van Rechtsbijstand bepaalde vereisten (inschrijfvoorwaarden) worden gesteld, zoveel als mogelijk betrokken moeten worden. De algemene raad wenst hierbij een duidelijk standpunt in te nemen namelijk dat kwaliteitsvereisten door de eigen beroepsgroep moeten worden gesteld en niet door een overheidsinstantie als de Raad voor Rechtsbijstand. Door het stellen van vereisten vanuit de NOvA is ook duidelijk dat controle en toezicht op kwaliteitsmaatregelen voorbehouden zijn aan de deken van de raden van de orde als enig toezichthouder.

Voor de selectie van rechtsgebieden kan aansluiting worden gezocht bij de opgestelde lijst van rechtsgebieden die van toepassing is voor de registratie van specialisaties op het tableau (bijlage 1). Dit is een lijst van 24 rechtsgebieden die in 2014 is opgesteld. Op basis van die lijst – waarvoor suggesties tot bijstelling eveneens welkom zijn - en vanuit het uitgangspunt de 'kwetsbare cliënt' gaan de gedachten uit te starten met de volgende acht rechtsgebieden:

- Arbeidsrecht;
- Sociaal zekerheidsrecht;
- Huurrecht;
- Jeugdrecht;
- Personen- familie- en erfrecht;
- Psychiatrisch patiëntenrecht;
- Strafrecht (waaronder ook rechtsbijstandverlening aan slachtoffers en benadeelde partij);
- Asiel- en vreemdelingenrecht.

Toelichting: verplicht minimum aantal opleidingspunten

De algemene raad heeft bij de beantwoording van deze vraag de opleidingspunten in de huidige en voorgestelde vernieuwde inschrijvingsvoorwaarden van de RvR betrokken. Hierin zitten verschillen per rechtsgebied. Het komt de algemene raad logisch voor vanuit een oogpunt van gelijkheid en overzichtelijkheid voor alle genoemde acht rechtsgebieden eenzelfde aantal opleidingspunten verplicht stellen.

Een vergelijking met de inschrijvingsvoorwaarden van de RvR ziet er als volgt uit:

	Huidig RvR	Voorstel RvR miv 2018?	Voorstel AR
Strafrecht	12 PO per jaar	<i>Ongewijzigd</i>	10 PO per jaar
Jeugdrecht	8 PO per 2 jaar	4 PO per jaar	10 PO per jaar
Psychiatrisch patiëntenrecht	6 PO per 2 jaar	6 PO per jaar	10 PO per jaar
Vreemdelingenrecht	4 PO per jaar*	6 PO per jaar	10 PO per jaar
Asiel- en vluchtelingenrecht	4 PO per jaar	6 PO per jaar	10 PO per jaar <i>Valt samen met vreemdelingenrecht</i>
Personen- en familierecht	5 PO per jaar	10 PO per jaar	10 PO per jaar <i>Inclusief erfrecht</i>
Slachtofferzaken	5 PO per jaar	<i>Ongewijzigd</i>	10 PO per jaar <i>Valt onder strafrecht</i>
Huurrecht	-	-	10 PO per jaar
Arbeidsrecht	-	-	10 PO per jaar
Sociaal zekerheidsrecht	-	-	10 PO per jaar

* Voor advocaten die tevens zijn toegelaten tot asiel-en vreemdelingenrecht en voor continuering van deze specialisatie 4 punten hebben ingebracht, geldt dat zij voor de continuering van de inschrijving vreemdelingenrecht aanvullend kunnen volstaan met een opleiding van 2 punten.

Toelichting: rechtsgebiedenregister en profileren als specialist

Het goed werkend rechtsgebiedenregister is in het belang van de rechtszoekende én advocaat. De algemene raad acht het in het belang van een goede toegang tot het recht en het vertrouwen in de advocatuur dat aan rechtzoekenden inzichtelijk wordt gemaakt welke specialisaties advocaten hebben. Verplichte registratie van rechtsgebieden waarop advocaten gespecialiseerd zijn, maakt het voor rechtzoekenden eenvoudiger om op snelle wijze een advocaat te vinden voor een specifieke zaak. Elke advocaat kan zich op het rechtsgebiedenregister profileren met zijn specialisatie waarbij het van belang is dat eveneens advocaten met een algemene praktijk (zonder specialisaties) dit dient aan te geven (voor advocaten die enkel “algemene praktijk” aanvinken geldt het bestaande vereiste van jaarlijks 20 opleidingspunten). Hiermee wordt een zoekmachine onder de verantwoordelijkheid van de NOvA ingericht waarop de rechtszoekende kan vertrouwen.

Voor huidige regeling wordt verwezen naar de *Leidraad registratie specialisatieverenigingen en specialisaties*.

Naast verplichte registratie in een vernieuwd rechtsgebiedenregister kan volgens de algemene raad sprake zijn van profilering als specialist in de volgende gevallen:

- vermelding van het specialisme op de website van de advocaat;
- specialisme kenbaar maken in andere media zoals social media, juridische platforms, publicaties of bij docentschappen;
- op toevoegingsbasis op een door de Raad voor Rechtsbijstand bepaald rechtsgebied werkzaam zijn, waarvoor de Raad voor Rechtsbijstand specifieke inschrijfvoorwaarden heeft opgenomen, zoals bijvoorbeeld BOPZ;
- lidmaatschap van specialisatieverenigingen.

Indien advocaten zich profileren als specialist op hierboven genoemde wijze zouden zij in het voorstel van de algemene raad jaarlijks tien opleidingspunten moeten halen per rechtsgebied.

De algemene raad realiseert zich dat bij een eventuele uitwerking nog tal van vragen dienen te worden beantwoord van onder andere overgangsrechtelijke aard en op het terrein van uitvoering en controle.

Consequenties voor advocaat

De meest verstrekende consequentie voor een advocaat is dat ingeval van het zich profileren als specialist op meer dan twee rechtsgebieden, bovenstaande maatregelen een puntenverzwaring betekenen. Een specialisatie op een of twee rechtsgebieden is op dit moment mogelijk binnen de huidige jaarlijkse 20 PO-puntenverplichting. Bij een profilering als specialist op bijvoorbeeld vier rechtsgebieden zouden op jaarbasis 40 PO-punten moeten worden behaald. Daarnaast zou, op basis van de voorgestelde maatregel, de vrijblijvende registratie omgezet worden in een registratieverplichting.

Consultatietermijn en verdere proces

De consultatietermijn van de voorgestelde maatregelen en aanleveren van alternatieven is acht weken. De consultatiereacties zullen worden gepubliceerd op de site van de NOvA onder vermelding van de naam van de inzender. Er zal een reactie van de algemene raad volgen op de consultatiereacties via de website van de NOvA. Ingekomen reacties worden voorzien van een inhoudelijke reactie waarbij de algemene raad, mede afhankelijk van het aantal reacties, niet afzonderlijk reageert op elk voorstel maar dat doet aan de hand van een thematische bundeling.

Ingeval het komt tot een voorstel tot aanpassing van de Verordening op de advocatuur benadrukt de algemene raad dat de uiteindelijke besluitvorming en eventuele vaststelling daarvan uiteraard ter beoordeling is aan het college van afgevaardigden van de NOvA. Het college wordt in verschillende fasen bij dit traject betrokken. De planning is dat in de CvA-vergadering van 21 juni 2017 een eerste bespreking van de consultatiereacties plaatsvindt.

Reageren

U kunt reageren **tot en met 30 mei 2017**. Mail uw reactie naar kwaliteit@advocatenorde.nl. De algemene raad is u erkentelijk voor de moeite die u wilt nemen om te reageren en het leveren van een bijdrage aan de verdere kwaliteitsontwikkeling van de advocatuur.